

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут № 5**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

**з навчальної дисципліни «Сучасні доктрини міжнародного приватного права»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти**

081 Право (Правозастосування)

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних, соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 протокол від 12.08.2024 р. № 7

Розробники:

Старший викладач кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки навчально-наукового інституту № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук Антол І.В.

Рецензенти:

1. доцент кафедри цивільного права № 1, начальник науково-дослідницького сектору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, доцент Ісаєв А.М.;
2. завідувач кафедри цивільного права та процесу навчально-наукового інституту № 5, доктор юридичних наук, професор Жорнокуй Ю.М.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1. «Поняття предмету міжнародного приватного права (МПП), методу та системи».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 2. «Джерела міжнародного приватного права».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 3. «Основні положення про вчення про колізійну норму».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 4. «Загальні поняття міжнародного приватного права».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 5. «Суб'єкти міжнародного приватного права».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 6. «Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві».	8	2	2	-	-	4	
Тема № 7. «Особливості правового регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві».	10	2	4	-	-	4	
Тема № 8. «Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві».	10	2	4	-	-	6	
Тема №9. «Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві».	10	-	4	-	-	6	
Тема №10. «Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві».	10	-	4	-	-	6	
Всього за семестр № 2:	90	16	28	-	-	46	Екзамен

**1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1. «Поняття предмету міжнародного приватного права (МПП), методу та системи».	10	2	2	-	-	6	
Тема № 2. «Джерела міжнародного приватного права».	10	2	2	-	-	6	
Тема № 3. «Основні положення про вчення про колізійну норму».	10	2	2	-	-	6	
Тема № 4. «Загальні поняття міжнародного приватного права».	10	2	2	-	-	6	
Тема № 5. «Суб'єкти міжнародного приватного права».	10	-	2	-	-	8	
Тема № 6. «Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Тема № 7. «Особливості правового регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Тема № 8.« Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Тема №9«Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Тема №10. «Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві».	8	-	-	-	-	8	
Всього за семестр № 2:	90	8	10	-	-	72	Екзамен

Методичні вказівки до семінарських занять

Тема 6. Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві

Семінарське заняття: Особливості правового регулювання права власності у міжнародному приватному праві.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

студентами теоретичних знань щодо колізійних питань права власності у міжнародному приватному праві.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання - 2

Навчальні питання:

1. Загальні питання права власності у відносинах з іноземним елементом за законодавством України.
2. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
3. Колізійні питання права власності за законодавством України.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

1. Загальні питання права власності у відносинах з іноземним елементом за законодавством України.

Необхідно звернути увагу на правовий режим права власності іноземних фізичних та юридичних осіб, а також держав.

2. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.

Необхідно звернути увагу на основні колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві та охарактеризувати закон місця знаходження речі.

3. Колізійні питання права власності за законодавством України.

Потрібно зазначити які нормативно-правові акти в Україні регулюють колізійні питання права власності та відмітити основні засади здійснення регулювання колізійних питань права власності за законодавством України.

Додаткові питання:

1. Поняття права власності. Різновиди власності.
2. Основні колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
3. Правовий режим права власності держав.
4. Правовий режим об'єктів права власності іноземних фізичних та юридичних осіб в Україні.
5. Правовий режим об'єктів права власності українських фізичних та юридичних осіб за кордоном.

6. Колізійні питання особистих немайнових прав та інтелектуальної власності.

7. Основні положення про міжнародно-правову охорону авторських та суміжних прав.

8. Право промислової власності у міжнародному приватному праві.

9. Правове регулювання іноземних інвестицій.

Теми рефератів:

1. Специфіка термінів міжнародного приватного права.

2. Взаємність і реторсія у міжнародному приватному праві.

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.

3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141

4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.

Тема 7. Особливості правового регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві

Семінарське заняття: Особливості правового регулювання договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 2

Навчальні питання:

1. Основні положення про колізії зобов'язальних відносин в тому числі позадоговірних.

2. Міжнародно-правове регулювання колізійних питань зобов'язань у міжнародному приватному праві.

3. Сфера дії права, що застосовується до договору.

4. Колізійне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

5. Умови настання деліктного зобов'язання в національних правових системах.

6. Регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом у внутрішньому законодавстві України.

7. Норми про зобов'язання з делікту в міжнародних договорах України.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

1. Основні положення про колізії зобов'язальних відносин в тому числі позадоговірних.

Надати визначення зобов'язальних відносин та охарактеризувати основні положення про колізії зобов'язальних відносин. Особливу увагу приділити позадоговірним зобов'язальним відносинам.

2. Міжнародно-правове регулювання колізійних питань зобов'язань у міжнародному приватному праві.

Під час розкриття цього питання необхідно визначити основні міжнародно-правові акти, що регулюють відносини у сфері колізійних питань зобов'язань та розкрити зміст норм міжнародних правових актів, що регулюють відносини у сфері колізійних питань зобов'язань

3. Сфера дії права, що застосовується до договору.

Потрібно звернути увагу на питання дійсності, тлумачення та правові наслідки недійсності договору.

4. Колізійне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Під час розкриття цього питання необхідно звернути увагу на основні положення у цій сфері, що містяться у Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

5. Умови настання деліктного зобов'язання в національних правових системах.

Особливу увагу необхідно приділити поняттю зобов'язанням, що виникають внаслідок заподіяння шкоди та умовам його настання в національних правових системах.

6. Регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом у внутрішньому законодавстві України.

Важливо звернути увагу на регулювання окремих видів деліктних зобов'язань з іноземним елементом (за деффамацию, у сфері використання ядерного устаткування та джерел іонізуючого випромінювання, внаслідок відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків тощо).

2. Норми про зобов'язання з делікту в міжнародних договорах України.

Необхідно зазначити які саме міжнародні договори регулюють відносини у сфері деліктних зобов'язань та зазначити основні положення, що містяться у них.

Додаткові питання:

1. Загальні положення про колізії форми та змісту правочинів, довіреності та позовної давнини.

2. Колізійні питання зобов'язань.

3. Сфера дії права, що застосовується до договору.

4. Концепції *lex mercatoria* у міжнародному приватному праві.

5. Колізійне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

6. Співвідношення положень автономного Закону України "Про міжнародне приватне право" та Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність".

7. Форма зовнішньоекономічної угоди.

8. Роль принципу автономії волі сторін у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

9. Норми законодавства України про право, що має застосовуватися до договору за відсутності погодження сторін про вибір права.

10. Норми уніфікованих торгових термінів "Інкотермс" як регулятор зовнішньоекономічної діяльності.

Теми рефератів:

1. Колізії форми та змісту правочинів, довіреності та позовної давнини.

2. Норми уніфікованих торгових термінів "Інкотермс" як регулятор зовнішньоекономічної діяльності.

Практичне завдання:

Ситуація 1. Австрійська будівельна компанія створила в Україні підприємство із іноземними інвестиціями. Дана фірма здійснює будівництво жилих комплексів в діловому центрі м. Харкова, при необхідності до роботи залучаються спеціалісти іноземці.

Питання: право якої держави застосовується до регулювання умов праці та відпочинку, оплати та охорони праці, соціального забезпечення та страхування іноземців та осіб без громадянства? Які попередні умови має виконати наймач для укладення трудових контрактів із іноземними громадянами? Чи потрібно виконання таких умов, якщо робота надається іноземцям, які офіційно отримали статус біженців? Який орган видає документ на право роботи іноземця в Україні, що це за документ?

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.

Тема 8. Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві.

Семінарське заняття: Особливості правового регулювання спадкових правовідносин у міжнародному приватному праві.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Навчальні питання:

1. Колізії спадкування у міжнародному приватному праві.
2. Колізійні норми спадкового права.
3. Міжнародно-правові акти з питань іноземного спадкування.
4. Отримання українськими громадянами спадщини за кордоном.
5. Спадкові права іноземців.
6. Перехід майна до держави.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

1. Колізії спадкування у міжнародному приватному праві.

Необхідно визначити основні групи колізій спадкування у міжнародному приватному праві та окреслити основні тенденції підходів до питань спадкування у різних правових системах.

2. Колізійні норми спадкового права.

Під час розкриття цього питання необхідно звернути увагу на колізії щодо розподілу майна на рухоме і нерухоме, щодо здатності до складання заповіту, відносно форми заповіту.

3. Міжнародно-правові акти з питань іноземного спадкування.

Необхідно зазначити основні міжнародно-правові акти, що регулюють відносини у сфері спадкування та окреслити основні положення та принципи, що в них містяться.

4. Отримання українськими громадянами спадщини за кордоном.

Потрібно визначити роль консульських установ у сфері спадкування українськими громадянами спадщини за кордоном, визначити основні принципи спадкування, що притаманні країнам різних правових систем.

5. Спадкові права іноземців.

Під час розгляду цього питання потрібно визначити співвідношення право на спадкування іноземців та громадян України. Необхідно акцентувати увагу на нормах, що регулюють спадкування іноземцями земельних ділянок та земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

6. Перехід майна до держави.

Необхідно охарактеризувати державу як суб'єкта спадкування. Надати визначення теоріям «окупації» та переходу права на спадщину до держави.

Додаткові питання:

1. Розуміння спадкового права у іноземних правових системах.

2. Розбіжності законодавчого регулювання спадкових відносин у світі.
3. Колізії спадкових правовідносин.
4. Визначення здатності особи до складання, скасування заповіту.
5. Колізії щодо форми заповіту та акту його скасування.
6. Принципи свободи заповіту та охорони інтересів сім'ї як основоположні у спадковому праві країн світу.
7. Передумови спадкування за законом та за заповітом.
8. Черговість спадкування за законом, відмінність визначення кола спадкоємців в Україні та за кордоном.
9. Види заповітів.
10. Прийняття спадщини, право на обов'язкову долю.
11. Спадкування виморочного майна.

Практичні завдання:

Ситуація 1. Громадянин України Іванов виїхав на постійне проживання до Швейцарії залишивши в Україні нерухоме майно (квартира у м. Харків та квартира у м. Київ). У Швейцарії Іванов проживав у фактичному шлюбі з громадянкою Швейцарії. Через 3 років спільного проживання Іванов помер, залишивши за собою нерухоме майно в Україні та в Швейцарії.

Чи має право на спадщину фактична дружина Іванова? Якщо ні-обґрунтуйте відповідь. Якщо так, вкажіть законодавством якої країни буде врегульовано дані правовідносини?

Теми рефератів:

1. Міжнародні угоди з питань спадкування.
2. Спадкові права громадян України за кордоном.
3. Спадкові права іноземців в Україні.
4. Представництво, визначення моменту переходу спадкового майна та відповідальності за боргами спадкодавця.

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.

Тема 9. Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві

Семінарське заняття: Особливості правового регулювання сімейних правовідносин у міжнародному приватному праві

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Навчальні питання:

1. Визначення і регламентація шлюбу у міжнародному приватному праві.
2. Регулювання відносин подружжя у міжнародному приватному праві.
3. Процедура розірвання шлюбів у міжнародному приватному праві.
4. Відносини батьків і дітей у міжнародному приватному праві.
5. Правовий інститут усиновлення у міжнародному приватному праві.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

1. Визначення і регламентація шлюбу у міжнародному приватному праві.
Визначення шлюбу у різних правових системах. Шлюбний вік. Релігійний шлюб. Одностатевий шлюб.

2. Регулювання відносин подружжя у міжнародному приватному праві.
Права та обов'язки подружжя в міжнародному приватному праві. Державна реєстрація шлюбу. Перешкоди для укладення шлюбу.

3. Процедура розірвання шлюбів у міжнародному приватному праві.
Необхідно звернути на увагу на вибір права при розірванні шлюбу з іноземним елементом. Також потрібно визначити підстави для розірвання шлюбу у різних правових системах.

4. Відносини батьків і дітей у міжнародному приватному праві.
Необхідно звернути увагу на походження дитини та документ, що його визначає. Сурогатне материнство. Майнові та особисті немайнові права та обов'язки батьків та дітей.

5. Правовий інститут усиновлення у міжнародному приватному праві.
Під час розгляду цього питання необхідно звернути увагу на процедуру здійснення усиновлення в іноземній країні та роль консульських та дипломатичних установ. Переважне право на усиновлення дитини. Процедура усиновлення дитини іноземцями чи громадянами України, що проживають за її межами.

Додаткові питання:

1. Колізії законодавства у сфері сімейних відносин.
2. Повноваження консулів щодо реєстрації актів громадянського стану.
3. Визнання в Україні шлюбів укладених за кордоном, визнання в Україні дійсності розірвання шлюбів за межами України.
4. Розірвання шлюбів між громадянами України та іноземцями.
5. Колізійні питання усиновлення.
6. Опіка та піклування у міжнародному приватному праві.

Теми рефератів:

1. Співвідношення положень Сімейного кодексу України та Закону України «Про міжнародне приватне право».
2. Значення і природа правових наслідків шлюбу у галузі міжнародного приватного права України та іноземних країн.
3. Особисті та майнові відносини між подружжям.
4. Укладення шлюбів між громадянами України та іноземцями.
5. Умови, форми і порядок укладення шлюбів у міжнародному приватному праві.
6. Консульський шлюб.

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.

Тема 10. Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві

Семінарське заняття: Особливості правового регулювання трудових правовідносин у міжнародному приватному праві.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

Денна форма навчання – 2

Заочна форма навчання – 0

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика міжнародних трудових відносин.
2. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.
3. Міжнародно-правове регулювання праці.
4. Праця українських громадян за кордоном.
5. Праця іноземців в Україні.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми.

1. Загальна характеристика міжнародних трудових відносин.
Потрібно розкрити природу міжнародних трудових відносин, визначити

основні їх характерні риси та надати класифікацію.

2. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.

Особливу увагу звернути на наступні колізійно-правові проблеми: можливість регулювання трудового контракту за принципом автономії волі; державне регулювання трудових прав і обов'язків іноземців і апатридів; можливість обмеження трудових прав громадян за нормами двосторонніх міжнародних договорів.

3. Міжнародно-правове регулювання праці.

Необхідно надати загальну характеристику регулювання міжнародних трудових відносин. Особливу увагу звернути на акти Міжнародної організації праці.

4. Праця українських громадян за кордоном.

Необхідно звернути увагу на норми КЗпП та ЗУ «Про міжнародне приватне право», які регулюють відносини, пов'язані з працею українських громадян за кордоном.

5. Праця іноземців в Україні.

Порядок отримання дозволу на працевлаштування іноземців в Україні. Також необхідно визначити правовий статус іноземців як працівників в Україні, їх права та обов'язки.

Додаткові питання:

1. Колізії щодо трудових відносин.

2. Правові умови праці іноземців в Україні.

3. Правові умови праці громадян України за кордоном.

4. Визначення права, що має застосовуватися до трудового договору за законодавством України.

5. Застосування праці громадян України за кордоном на основі права України та на основі трудового контракту.

6. Види конвенцій та рекомендацій Міжнародної організації праці.

Теми рефератів:

1. Основні положення конвенцій Міжнародної організації праці щодо здійснення трудової діяльності, забезпечення зайнятості населення та боротьби із безробіттям, про умови праці, робочий час, охорону праці, відпочинок та оплату.

2. Значення Міжнародної організації праці.

Література:

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.

3. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141

4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), Основна

1. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С.Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
2. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
3. Фединяк Г.С. Фединяк Л.С. Міжнародне приватне право. Підручник.-К.: Алерта, 2017.-504с.
4. Фединяк Г.С. Міжнародне приватне право: [підруч.]. – [5-е вид. перероб. і допов.]. – К.:Атіка, 2012. – 532 с.
5. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред.. А.С. Довгерта та В.І. Кисіля. – К.: Алерта, 2012. – 376 с.
6. Осика С.Г., Коновалов В.В. Вирішення спорів у Світовій організації торгівлі / С.Г. Осика, В.В. Коновалов; Київ, нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2011. — 280 с. — (Серія «Система Світової організації торгівлі як основа регулювання глобальних торговельних процесів»)
7. Міжнародний цивільний процес України: навчальний посібник ; практикум / за заг. ред. д.ю.н., проф. С. Я. Фурси.- Київ: Фурса С. Я., 2010.- 328 с.
8. Цивільне право. Особлива частина: навчальний посібник/О.Є. Аврамова, Е.В. Вакулович, А.С. Горбенко, В.Ю. Євко, В.Г. Жорнокуй, Ю.М. Жорнокуй, С.А.Загородній, О.Л. Зайцев, Т.С. Кириченко, Л.В. Красицька, В.А. Кройтор, О.Є. Кухарєв, О.В. Мороз, О.В. Піхурець, А.С. Сліпченко, С.О. Сліпченко, І.І. Сядриста, М.А. Тіхонова, Ю.І. Чалий, О.Р. Шишка, С.В. Ясечко; за заг. Ред. Ю.М. Жорнокуя, О.Є. Кухарєва; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ – Харків: ХНУВС, 2023. С.420с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. - Ст. 141
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 // Відомості Верховної Ради. – 2005. - №32. – Ст.422.
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон від 16.04.1991 // Відомості Верховної Ради. – 1991. - №29. – Ст.377.
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №19-20. – Ст.179.
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового захисту: Закон України від 08.07.2011 // Відомості Верховної Ради. – 2012. - №16. – Ст.146.
6. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. - №25. – Ст.198.

7. Конвенція про статус біженців: ООН, Міжнародний документ від 28.07.1951. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011
8. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: Міжнародний документ від 11.04.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_003
9. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА): Міжнародний документ від 01.01.1994. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_920
10. Конвенція про транснаціональні корпорації: СНД, Міжнародний документ від 06.03.1998. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_193
11. Паризька конвенція про охорону промислової власності: Міжнародний документ від 20.03.1883. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123
12. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: Міжнародний документ від 14.07.1967. // Електронний ресурс: [режим доступу] – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_169
13. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення: Міжнародний документ від 19.05.1956. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_234
14. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і вантажу (КАПП): ООН, Міжнародний документ від 01.03.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_845
15. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП): ООН, Конвенція від 14.11.1975. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_012
16. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ): Конвенція від 09.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_291
17. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: Міжнародний документ від 28.05.1999. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_594
18. Конвенція ООН про морські перевезення вантажів: Міжнародний документ від 31.03.1978.// Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_391
19. Міжнародна конвенція про морські застави та іпотеки: ООН, Міжнародний документ від 06.05.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_471
20. Міжнародна конвенція з уніфікації деяких правил щодо накладання арешту на морські судна: ООН, Міжнародний документ від 10.05.1952. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g89

21. Конвенція про міжнародні переказні векселі та міжнародні прості векселі: ООН, Міжнародний документ від 09.12.1988. // Електронний ресурс: [режим доступу] –http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_252
22. Конвенція МОП №158 про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця: Міжнародний документ від 22.06.1982. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_005
23. Конвенція МОП №159 про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів: Міжнародний документ від 20.06.1983. // Електронний ресурс: [режим доступу] –http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_065
24. Конвенція МОП №111 про дискримінацію в галузі праці та занять: Міжнародний документ від 25.06.1958. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_161
25. Конвенція про згоду на взяття шлюбу, шлюбний вік та реєстрацію шлюбу: ООН, Міжнародний документ від 10.12.1962. // Електронний ресурс: [режим доступу] –http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_242
26. Європейська конвенція про усиновлення дітей: Рада Європи, Міжнародний документ від 27.11.2008. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a17
27. Європейська конвенція про визнання та виконання рішень стосовно опіки над дітьми та про поновлення опіки над дітьми: Рада Європи, Міжнародний документ від 25.05.1980. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_327
28. Конвенція про визнання і виконання рішень стосовно зобов'язань про утримання: ООН, Міжнародний документ від 02.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/973_001
29. Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання: ООН, Міжнародний документ від 23.11.2007. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_112
30. Конвенція про колізії законів що стосуються форми заповітів: ООН, Міжнародний документ від 05.10.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_424
31. Конвенція, що передбачає єдиний закон про форму міжнародного заповіту: ООН, Міжнародний документ від 26.10.1973. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_b13
32. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень: ООН, Міжнародний документ від 10.06.1958. //Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_070
33. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж: ООН, Міжнародний документ від 21.04.1961. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_06
34. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах: СНД, Міжнародний документ від 22.01.1993. // Електронний ресурс: [режим доступу] - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_009

35. Про практику розгляду судами цивільних справ з іноземним елементом: Вищий спеціалізований суд; Лист від 16.05. 2013.// Електронний ресурс: [режим доступу] - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-754740-13>

Додаткова:

1. Ананьєва Є.А. Фінансування поліції у Великобританії. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України: зб. тез доп. учасників міжнар. наук.-практ. конф.(Харків, 11 квіт. 2019 р.).—Харків: ХНУВС, 2019.—С. 46-48.
2. Василько І.В., Міжнародно-правове регулювання реалізації права на працю працівниками, які працюють у роботодавців – фізичних осіб / І.В. Василько // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». – 2015. – Випуск 15. – Том 1. – 140-142.
3. Василько І.В. Роль міжнародно-правового регулювання у забезпеченні права на працю працівників, які працюють у роботодавців – фізичних осіб. Наукові дослідження сучасного законодавства України – прогрес юридичної науки ХХІ століття (м. Київ, 25-26 червня 2015 р.). Київ: «Науково-дослідний інститут публічного права». 2015. С. 45-48.
4. Денисов А.І. Спеціальні фінансово-правові режими для окремих категорій іноземних інноваційних інвесторів//Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»//№6(28), 2020. С.7-12
5. Довгерт А.С. Наука міжнародного приватного права в незалежній Україні (1991 – 2012 рр.) // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.12 – 25.
6. Задорожна С. Поняття, генетична основа та система принципів міжнародного приватного права // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.34 – 47.
7. Калакура В. Проблеми колізійного регулювання сім'ї та шлюбу в міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С.145 – 153.
8. Кисіль В. Спадкові відносини в сучасному міжнародному приватному праві // Юридичний журнал «Право України», 2013. - №7. – С. 154 – 182.
9. Подорожній А.Ю. До проблеми використання досвіду США та Японії щодо правового регулювання притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності в українських реаліях. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ): матеріали міжнар. наук.-практ. конф.(м. Харків, 20 листоп. 2020 р.).-Харків: ХНУВС, 2020.-С. 412-414.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс] – URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>
2. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) в ред. 2011 року: [Електронний ресурс] – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988_007#Text
3. Офіційний веб-портал парламенту Верховна Рада України [Електронний ресурс] – URL: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України Урядовий портал

[Електронний ресурс] – URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

5. Портал Міністерства внутрішніх справ України: [Електронний ресурс] – URL: <https://mvs.gov.ua/>

6. Електронний каталог Національної бібліотеки України ім. Вернадського [Електронний ресурс] – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>

7. Електронний каталог наукової бібліотеки НаУКМА: [Електронний ресурс] – URL: <https://library.ukma.edu.ua/>